

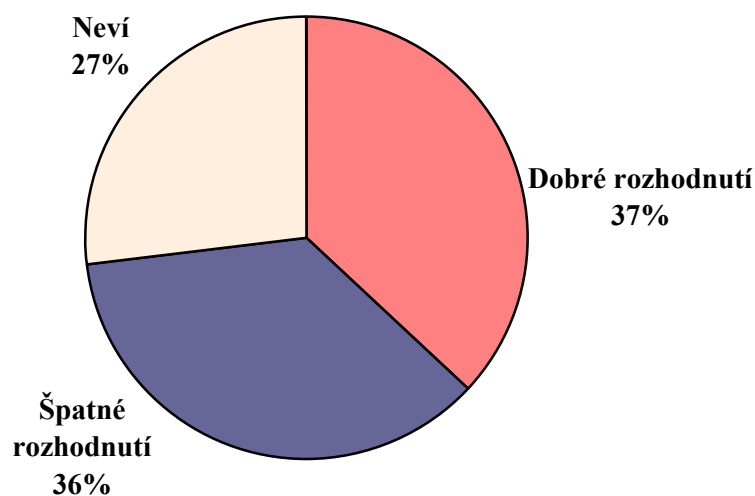
ROZDĚLENÍ ČESKOSLOVENSKA: PŮL PRO, PŮL PROTI

Rozdělení Československa považuje za dobré rozhodnutí 37 % a za špatné 36 % občanů, 27 % neví. Pozitivní hodnocení vyjadřují častěji lidé mladší, s vyšším vzděláním a příznivci pravicových stran. Podstatná část těch, kteří dnes rozdělení federace vnímají negativně, patří mezi ty, kteří před 20 lety byli proti, ale dnes jsou s vytvořením samostatných států smířeni.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 1. až 7. prosince 2012. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal soubor 1074 respondentů.

Ve svém prosincovém výzkumu se STEM mj. věnoval i názorům občanů na rozdělení Československa, ke kterému došlo před dvaceti lety. Z výsledků vyplývá, že podíl lidí, kteří pokládají rozdělení federace za dobré rozhodnutí, je stejný, jako podíl lidí, kteří rozdělení pokládají za rozhodnutí špatné. Přibližně čtvrtina občanů neví, jak by tuto událost zhodnotila.

„Prvního ledna 1993 došlo k rozdělení Československa na dva samostatné státy. Vy osobně dnes hodnotíte rozdělení česko-slovenské federace jako dobré nebo špatné rozhodnutí?“

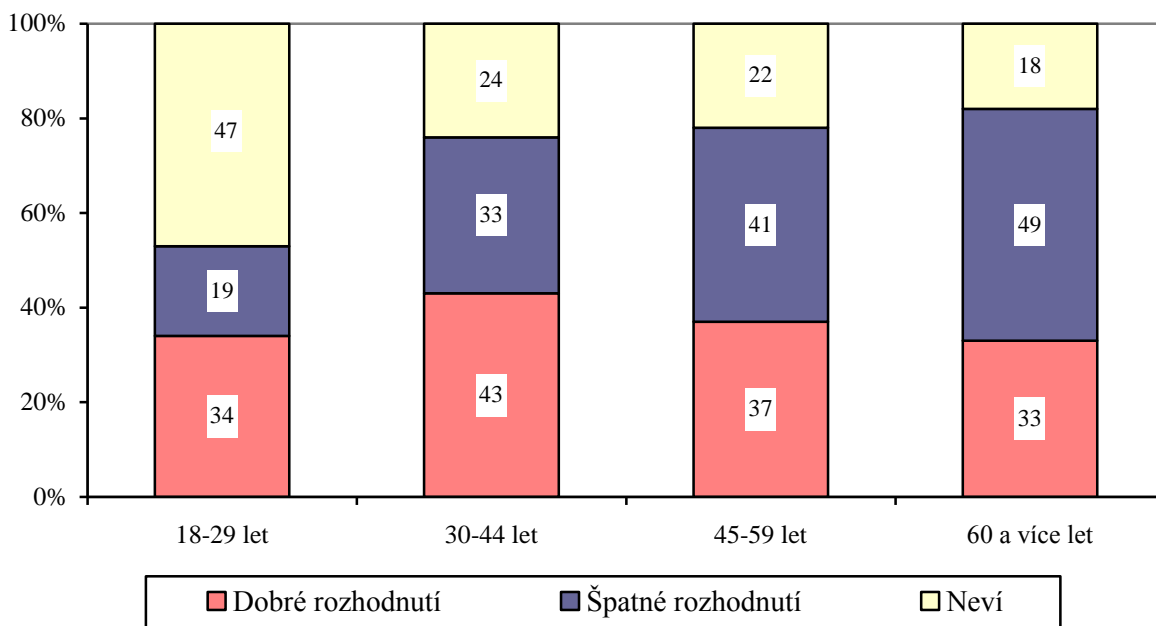


Pramen: STEM, Trendy 12/2012, 1074 respondentů starších 18 let

Podstatným kritériem diferenciacie názorů na rozdělení Československa je nepochybně věk, který souvisí s osobním prožitkem události. Nejmladší sledovaná věková skupina, která existenci společného státu let zažila nejvýše v mladším školním věku, téměř z poloviny není schopna na otázku odpovědět. Ve starších věkových skupinách volí odpověď „nevím“ přibližně pětina až čtvrtina. Věk se však výrazně promítá i do vzájemného poměru pozitivních a negativních hodnocení. Zatímco ve skupinách do 29 let a mezi 30 a 44 lety je podíl kladných odpovědí jednoznačně vyšší než procento záporných, mezi 45-59letými se těžiště mírně přesouvá na stranu negativního hodnocení rozdělení a mezi 60letými a staršími je převaha záporného hodnocení jasná.

„Prvního ledna 1993 došlo k rozdělení Československa na dva samostatné státy. Vy osobně dnes hodnotíte rozdělení česko-slovenské federace jako dobré nebo špatné rozhodnutí?“

Podle věku

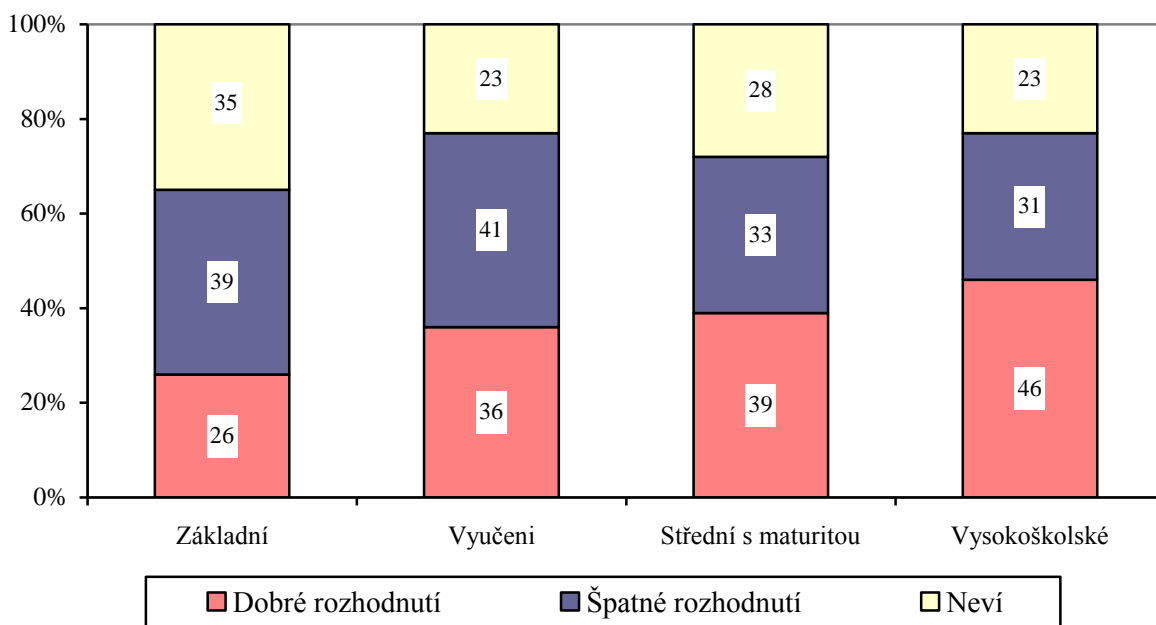


Pramen: STEM, Trendy 12/2012, 1074 respondentů starších 18 let

Pozitivních hodnocení rozdělení Československa narůstá se zvyšujícím se vzděláním, zároveň se rovněž mění poměr kladných a záporných odpovědí – od převahy záporných u lidí se základním vzděláním po převahu kladných u lidí s vysokou školou.

„Prvního ledna 1993 došlo k rozdělení Československa na dva samostatné státy. Vy osobně dnes hodnotíte rozdělení česko-slovenské federace jako dobré nebo špatné rozhodnutí?“

Podle vzdělání

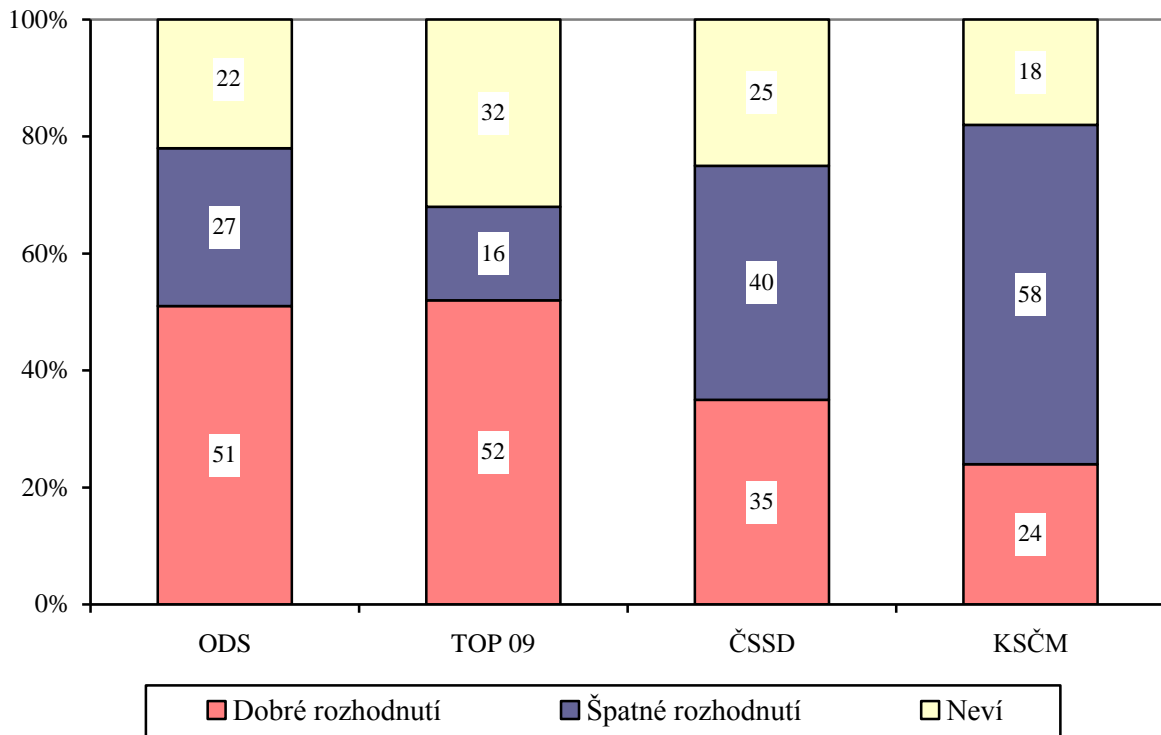


Pramen: STEM, Trendy 12/2012, 1074 respondentů starších 18 let

Jak věk, tak vzdělání se promítají i do rozdílů v hodnocení rozdělení Československa u stoupců různých politických stran. Svou roli tu ale zřejmě hraje i podíl strany na tehdejších událostech (v případě ODS) nebo naopak distanc od nich (ČSSD a KSČM).

„Prvního ledna 1993 došlo k rozdělení Československa na dva samostatné státy. Vy osobně dnes hodnotíte rozdělení česko-slovenské federace jako dobré nebo špatné rozhodnutí?“

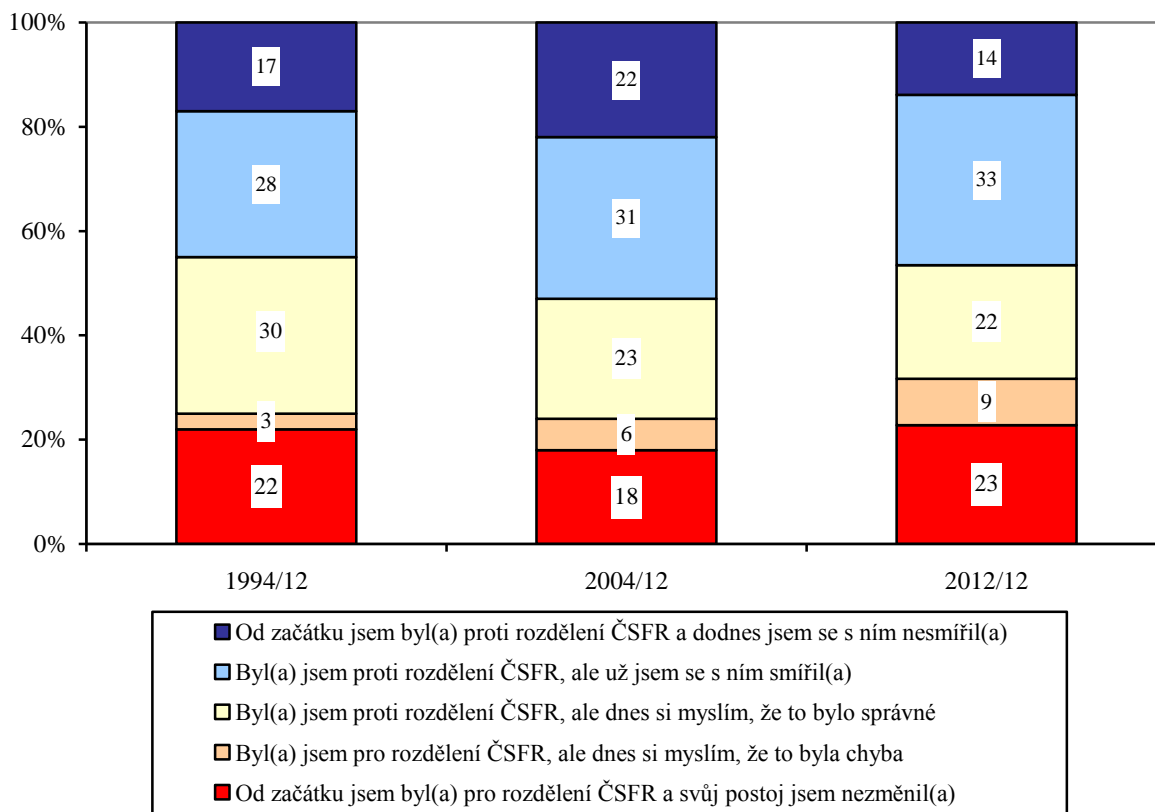
Podle stranických preferencí – stoupců nejsilnějších stran



Pramen: STEM, Trendy 12/2012, 1074 respondentů starších 18 let

Postoje k rozdělení Československa a reflexi jejich změn sledoval STEM letos už potřetí v několikaletém odstupu. Z porovnání výsledků vyplývá, že názory na rozpad společného státu se v uplynulých letech výrazně proměnily. Zatímco v době štěpení federace většina obyvatel České republiky rozdělení státu odmítala, záhy se situace změnila a nyní občané, kteří podporují nebo akceptují samostatnost, jednoznačně převládají. Změna postojů k rozdělení společného státu je v obou republikách především výrazem smíření s existencí samostatného státu (názor 33 % občanů). Racionální přehodnocení původně negativního postoje k dělení federace je již poněkud méně časté (22 %).

„Od rozdělení Československa uplynulo už skoro dvacet let. Jaký byl Váš postoj k rozdělení ČSFR předtím a jak se na něj díváte dnes?“



Pramen: STEM, Trendy 12/1994, 12/2004, 12/2012 (822 respondentů)

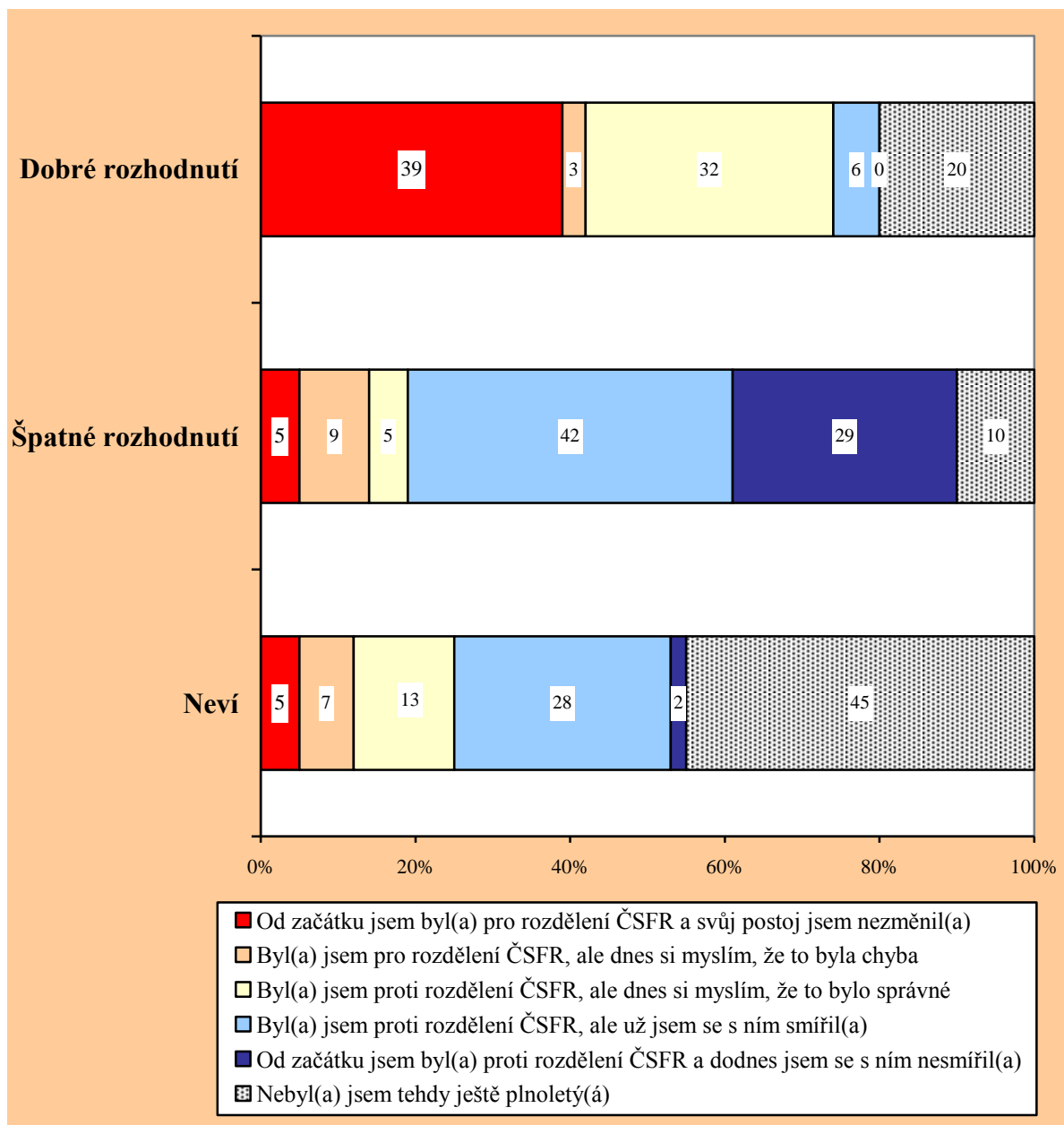
Pozn.: Ve výzkumu z roku 2004 i v letošním byla vzhledem k časovému odstupu od rozdělení ČSFR respondentům nabídnuta možnost „Nebyl(a) jsem tehdy ještě plnoletý(á)“; tyto odpovědi (jejich podíl byl v roce 2004 16 % a nyní 23 %) byly pro účely tohoto časového srovnání vyloučeny.

Postoje k rozdělení Československa umožňují přesnější interpretaci dnešních dobrých a špatných hodnocení této události.

- Mezi těmi, kteří hodnotí rozpad ČSFR pozitivně, dominují názory „od začátku jsem byl pro a postoj jsem nezměnil(a)“ (39 % z nich), jen o málo méně je zde těch, kteří sice byli proti, ale dnes rozdělení považují za správné (32 %).
- Skupina občanů, podle nichž bylo rozdělení ČSFR špatným rozhodnutím, se skládá ponejvíce z těch, kteří byli tehdy proti, ale dnes už jsou s rozdělením smířeni (42 %), ale zahrnuje samozřejmě i ty, kteří byli proti a dodnes se s rozpadem federace nesmířili (29 %).
- Nerozhodné stanovisko k hodnocení rozdělení federace je z velké části spojeno s tím, že respondent tehdy nebyl plnoletý (45 %), ale uchýlili se k němu i někteří z těch, kteří byli tehdy proti, ale dnes jsou smířeni (ti tvoří 28 % ze skupiny nerozhodných).

„Od rozdělení Československa uplynulo už skoro dvacet let. Jaký byl Váš postoj k rozdělení ČSFR předtím a jak se na něj díváte dnes?“

Podle hodnocení rozdělení federace



Pramen: STEM, Trendy 12/2012, 1074 respondentů starších 18 let